

Гончаров Віктор

старший викладач кафедри
землевпорядкування та кадастру

Сумський НАУ

м. Суми

Канівець Олена

старший викладач кафедри
землевпорядкування та кадастру

Сумський НАУ

м. Суми

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЛІ

Земля – найважливіша складова природних ресурсів, основа рослинного і тваринного світу, вмістилище природних багатств, операційний базис промисловості, головний засіб виробництва в сільському господарстві. Тому раціональне землекористування є обов’язковою складовою охорони природних ресурсів.

Забезпечення раціонального використання та охорони земель — це не тільки самостійна мета правового регулювання земельних відносин, а й один з найважливіших принципів земельного законодавства [1].

Проблема раціонального використання земель, як і інших природних ресурсів, важлива і актуальна.

Що ж стосується раціонального використання земель, то в даному випадку думки вчених різняться. Так, деякі з них визначають раціональність землекористування через досягнення максимального ефекту у здійсненні цілей землекористування, але опосередковують такий ефект через урахування корисної взаємодії землі з іншими природними факторами.

Інші раціональним землекористуванням вважають використання землі в обсягах та способом, які забезпечують сталий економічний розвиток, що не призводить до порушення відновлювальних властивостей природи і погіршення екологічних умов навколишнього природного середовища.

Крім того, існує думка, відповідно до якої раціональне використання землі визначається як досягнення максимального ефекту у здійсненні мети землекористування з урахуванням корисної взаємодії землі з іншими природними факторами і при охороні землі в процесі використання як специфічної умови будь-якої діяльності, і головного засобу виробництва у сільському господарстві [2].

Раціональне використання землі передбачає також ефективну її експлуатацію. Це означає, що земельна ділянка має використовуватися найбільш доцільно і з найбільшою віддачею. При раціональному використанні землі її якість не повинна погіршуватися, а навпаки, має поліпшуватися, тобто обов'язково повинен враховуватися екологічний фактор.

Отже, на підставі викладеного цілком можливо зробити висновок, що раціональне використання землі – це діяльність пов'язана з ефективним використанням земельних та інших природних ресурсів з екологічної і економічної точки зору.

У рамках взаємодії «суспільство – природа» виділяють такі аспекти сутності раціонального використання землі:

- природно – біологічний, пов'язаний з визначенням функціонування землі як компонента природного комплексу і середовища для рослин та живих організмів;
- соціально – економічний, що відображає вплив на використання землі соціальних процесів і політики держави, суспільних, в тому числі земельних відносин, що пояснює економічну сторону використання землі як ресурсу;

- технологічний, пов'язаний з вивченням технічної дії на землю, технології використання, зв'язку раціонального використання земельних ресурсів з науково – технічним прогресом;
- правовий, пов'язаний з вивченням ролі і значення впливу права, правової діяльності держави через землеустрій, регулювання, адміністрування, стимулювання тощо, на організацію та здійснення раціонального використання і охорони землі [3].

Раціональним може вважатися використання землі, за якого: здійснюється охорона і відтворення продуктивних та інших корисних властивостей землі; найповніше враховуються природні та економічні умови і властивості конкретних земельних ділянок; досягається висока ефективність виробничої та іншої діяльності; забезпечується оптимальне поєднання громадських, колективних і особистих інтересів у використанні землі.

Література

1. Земельний Кодекс України №2768-III від 25.10.2001//Відомості Верховної Ради України(ВВР), 2002, №3-4.
2. Панас Р. М., Раціональне використання та охорона земель. - Львів: Новий Світ, 2008.
3. Третяк А.М. Землеустрій в Україні: теорія, методологія: Монографія.- Херсон: ОЛДІ – ПЛЮС, 2013.